

Yeni Nesil Eğitim Yönetimi: Dijital Çağda Muhasebe Öğretmenlerinde İş Stresi, Yeterlilik ve Dönüşüm

Mehmet Güven¹

Abdullah Fırat²

Özet

Bu çalışmanın amacı, dijitalleşmeden en çok etkilenen mesleklerden biri olan Türkiye'deki Ticaret ve Mesleki Teknik Anadolu liselerindeki muhasebe öğretmenlerinin iş stresi üzerindeki etkisini ortaya koyarak yönetim süreçlerine katkı sağlamaktır.

Ticaret ve Mesleki Teknik Anadolu liselerinde öğretmenlik yapan 309 muhasebe öğretmenin konu ilgili gönderilen 12 sorudan oluşan iş stresi anketi cevaplamaları ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler SPSS Statistics 27 programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin güvenilirliği için Cronbach's Alpha değeri, geçerliliği için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi sonucu dijital yetersizlik, teknik aksaklık ve iş yükü/ dijital tehdit alt boyutu tespit edilmiştir.

Kolmogorov Smirnov testi ile değişkenlerin normal dağılım göstermediğinden dolayı demografik özellikleri ile alt boyutlar arasındaki ilişkiyi tespit etmek için iki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Muhasebe öğretmenlerinin iş stresi alt boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını, bu ilişkinin derecesini ve yönünü saptamak amacıyla Spearman'ın Sıra Korelasyonu Katsayısı hesaplanmıştır.

Analiz sonucunda, iş stresinin alt kategorileri olan dijital yetersizlik, teknik aksaklık ve iş yükü/ dijital tehdit arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu, bazı demografik değişkenlerin bu alt boyutlar üzerinde farklı düzeylerde etkiler yarattığı belirlenmiştir. Bu bulgular ile eğitim öğretim

1 Prof. Dr. Bingöl Üniversitesi, İİBE Yönetim ve Organizasyon ABD, mguven@bingol.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5768-9847>

2 Yüksek Lisans Öğrencisi Bingöl Üniversitesi, İİBE, abdullahanife2334@gmail.com.tr

hayatının bir parçası olan eğitimcilerin, dijitalleşme ile gelen stres durumlarını tespit edip önlemler alması için idarecilere ve üst yöneticilere yol göstermesi amaçlanmıştır.

1. GİRİŞ

Dijitalleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemelerin etkisiyle çalışma süreçlerinin, örgütsel yapıların ve iş yapma yöntemlerinin yeniden şekillendiği modern bir dönüşüm sürecini tanımlamaktadır. Bu olgu, yalnızca teknolojik bir yenilik olarak değil; aynı zamanda ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarda köklü etkiler ortaya koyan çok yönlü bir değişim süreci olarak ele alınmaktadır. (Taner,2025,s.4)

Dijital araç ve teknolojilerin kullanımıyla birlikte öğrenme ortamları çeşitlenmekte; sanal laboratuvarlar, simülasyonlar, artırılmış gerçeklik uygulamaları ve dijital beceri odaklı modüller aracılığıyla öğrenciler, kuramsal bilgilere daha kısa sürede erişebilmekte ve bu bilgileri uygulamaya dayalı ortamlarda somut hale getirebilmektedir. Özellikle hem kavramsal düşünme becerisi hem de işlem temelli uygulama yeterliği gerektiren muhasebe gibi alanlarda, dijital araçlardan yararlanılması öğrenme sürecinin etkililiğini ve kalıcılığını güçlendirmektedir. (Şahin, 2025, s.6) Dijitalleşmenin bu olumlu özelliğinin yanında bir takım zorlukları da beraberinde getirmektedir. Özellikle Ticaret ve Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan muhasebe öğretmenleri, dijital araçları etkin biçimde kullanma ve bu araçları öğretim süreçlerine dâhil etme noktasında çeşitli güçlüklerle karşılaşmaktadır. (Şahin, 2025, s.1) Bu zorluklar muhasebe öğretmenlerinde strese neden olabilmektedir.

Bu çalışma dijitalleşmenin muhasebe eğitimcileri üzerindeki iş stresi etkilerini ortaya koymak için hazırlanmıştır. Bu etkiyi ortaya koymak için Türkiye geneli ticaret ve mesleki teknik Anadolu liselerinde öğretmenlik yapan muhasebe öğretmenleri üzerinde uygulama yapılmıştır. Literatürde öğretmenlerin iş stresi ve dijitalleşme ilişkisini ele alan çalışmalar bulunmakla birlikte, muhasebe öğretmenlerine ve mesleki teknik liselere odaklanan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bunun yanında literatürde muhasebe meslek mensupları üzerine bu tarz birçok çalışmanın yapıldığı görülmüştür fakat muhasebe meslek mensuplarını yetiştiren muhasebe eğitimcilerinin dijitalleşme ile ortaya çıkan stres unsurlarına fazla yet verilmemiştir. Bu çalışma, bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

2. DİJİTALLEŞME

Dijitalleşme, günümüzde neredeyse tüm sektörlerde katma değer yaratan temel teknolojik dönüşümlerden biri olarak görülmektedir. Bu kavram,

sözcükler, görseller, harfler ve ses kayıtları gibi analog içeriklerin, elektronik ortamda saklanabilen ve işlenebilen sayısal verilere dönüştürülmesini ifade etmektedir. (Şen, 2023, s.40)

Dijital dönüşüm ise, genel çerçevede; nesnelerin interneti, yapay zekâ ve ileri analitik gibi dijital teknolojiler ile robotik sistemler ve eklemeli imalat gibi gelişmiş üretim teknolojilerinin, imalat sektöründe giderek artan oranlarda ve farklı uygulama biçimleriyle kullanılmasını kapsayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır. (Eyel ve Sağlam, 2019, s.5) Dijitalleşme ve dijital dönüşüm birçok sektörü ciddi anlamda etkilemiştir. Bu sektörlerden biri de eğitim sektöründe eğitim öğretim süreçleri ile ders içeriklerinin dijitalleşmesidir.

Eğitim ve öğretim süreçlerinde dijitalleşmenin hız kazanması, bu değişime uyum sağlayabilen bireylerin öne çıkmasına yol açmaktadır. Özellikle çocuklar ve gençler, dijital teknolojilere kolay uyum sağlayabilmeleri sayesinde bu dönüşüm sürecinde önemli bir avantaj elde etmektedir. Buna karşın, öğretmenlerin dijital araç ve uygulamalara uyum düzeyi, eğitimin kalitesini hem bireysel hem de kurumsal açıdan doğrudan etkileyen temel unsurlardan biridir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin dijital teknolojilere ilişkin farkındalıklarının ve uyum becerilerinin yüksek olması, sunulan eğitimin niteliği açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, teknolojinin çağdaş yaşamın ayrılmaz bir parçası olduğunun bilincinde olan eğitimcilerin, kurumsal ortama dahil olmadan önce bireysel dijital yeterliklerini geliştirmeleri ve bu yeterlikleri öğretmenlik rolleriyle bütünleştirmeleri gerekmektedir. (Şahin, 2025, s.9) Bu süreçte ise öğretmenlerde çeşitli duygusal tepkimeler görülmektedir. Bunlardan biri de iş stresidir.

3. İŞ STRESİ

Stres, bireylerin yoğun baskı ya da kendilerinden beklenen çeşitli talepler karşısında ortaya koydukları, çoğu zaman öngörülemeyen tepkiler olarak tanımlanmaktadır. (Yuliana vd., 2025, s.3)

İş stresi kavramı ise farklı biçimlerde ele alınabilmekle birlikte, genel olarak çalışma ortamında karşılaşılan taleplerin çalışanın sahip olduğu kapasite ya da kaynakları aşması durumunda ortaya çıkan; fiziksel, bilişsel ve duygusal boyutları bulunan olumsuz bir tepki sürecini ifade etmektedir. (Conceição and Palma-Moreira, 2025, s.3) İş stresi, yoğunlukla çalışanın işe yönelik olarak gösterdiği çaba ile bu çaba karşılığında elde ettiği ya da elde etmeyi beklediği ödüller arasındaki oransal uyumsuzluğu ifade eden çaba-ödül dengesizliği yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmektedir. (Dinter vd., 2025, s.2)

Literatürde yer alan çok sayıda çalışma, öğretmenlik mesleğinin yüksek düzeyde stres barındıran bir yapıya sahip olduğunu ve öğretmenlerin yaşadığı

stres düzeyinin son yıllarda artış eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. (Mondal, 2011, s.28). Araştırmalarda; aşırı iş yükü, yetersiz kaynaklar, meslektaşlarla kurulan profesyonel ilişkilerin zayıflığı, düşük ücretler, öğrencilerin problemlili davranışları, velilerle yaşanan güçlükler ile okul yöneticileri ve diğer personelin beklentileri öğretmenler açısından temel stres kaynakları arasında gösterilmektedir. (Griffith vd., 1999, s.517) Bu stres kaynaklarının yanında dijitalleşmenin muhasebe öğretmenlerin iş stresine etkisini ortaya koymak için yapılan araştırma ve bulguları aşağıda belirtilmiştir.

4. DİJİTALLEŞMENİN MUHASEBE ÖĞRETMENLERİNİN İŞ STRESİ ÜZERİNE ETKİSİ GENEL BİR ARAŞTIRMA

4.1. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Ülkemizde Ticaret ve Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde eğitimlik yapan muhasebe öğretmenlerine ulaşmanın çok zor olması, öğretmenlerin net sayılarına yapılan araştırmalar sonucu ulaşamamasından dolayı öğretmenlere whatsapp uygulaması üzerinden ulaşılması ve buradaki öğretmen sayısının ana kütleyi tam olarak temsil etmemesi çalışmayı sınırlandırmaktadır.

4.2. KATILIMCILARIN ÖZELLİKLERİ

Araştırmaya katılan muhasebe eğitimcilerinin demografik durumlarına göre dağılımları incelendiğinde;

- 133 erkek, 176 kadın olduğu,
- 10 kişinin 22-32 yaş aralığında, 158 kişinin 33-43 yaş aralığında, 106 kişi 44-54 yaş aralığında ve 35 kişinin 55 yaş üzeri olduğu,
- 228 kişinin lisans, 78 kişinin yüksek lisans ve 3 kişinin doktora mezunu olduğu,
- 253 kişinin evli, 56 kişinin bekar olduğu,
- 41 kişinin 1-10 yıl, 118 kişinin 11-20 yıl, 119 21-30 yıl ve 31 kişinin 31 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip olduğu görülmüştür.

4.3. FAKTÖR ANALİZİ (AÇIMLAYICI FAKTÖR ANALİZİ – AFA)

Öğretmenlerin dijitalleşme ile gelen iş stresinin alt boyutlarını tespit etmek için oluşturulan Pattern Matrix aşağıda verilmiştir.

Tablo1: Pattern Matrix Tablosu

İş Stresi (Dijital Yetersizlik, İş Yüğü / Dijital Tehdit ve Teknik Aksaklık)			
	Component		
	1	2	3
Yeni dijital araçları ve yazılımları öğrenme gerekliliğı beni strese sokuyor.	0,739		
Dijitalleşmenin getirdiğı sürekli güncel kalma baskısı, mesleki stresimi artırıyor.	0,652		
Dijital yetersizliklerim nedeniyle kendimi zaman zaman yetersiz hissediyorum.	0,894		
Dijitalleşmenin getirdiğı değışim hızı beni bunaltıyor.	0,767		
Teknolojinin sürekli ve hızlı gelişimi bende mesleki yetersizlik hissi yaratıyor.	0,780		
Dijital araçların sürekli güncellenmesi ve yeni özelliklerin eklenmesi, kendimi yetersiz hissetmeme neden olmaktadır.	0,658		
Dijitalleşme ile birlikte ortaya çıkan Yapay zekâ ve otomasyon sistemlerinin gelecekte mesleğimi elimden alacağı düşüncesi beni kaygılandırıyor.		0,662	
Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin farklı olması, ders anlatım süreçlerinde ek zorluklar yaratmaktadır.		0,599	0,379
Dijitalleşme ile birlikte gelişen iletişim araçlarının etkisi ile öğrencilerin ve velilerin mesai saatlerinin dışında beni aramaları bende strese neden oluyor.		0,635	
Dijitalleşmeyle birlikte öğrencilerin daha interaktif, erişilebilir ve kişiselleştirilmiş bir eğitim beklentisi içerisinde olması iş yükümü artırmaktadır.		0,708	
Online derslerde zaman zaman teknik aksaklıklar yaşama endişesi duyuyorum.			0,801
Öğrencilerin dijital platformlara uyum sağlayamaması, iş yükümü artırıyor ve bende strese neden oluyor.			0,753
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adeauacy (KMO)	0,906		
Bartlett's Test of Sphericity:Approx. Chi-Square:	1522,984		
df	66		
Sig	0,000		
Toplam Açıklanan Varyans	63,488		

Faktör analizi sonucu Pattern Matrix^aden yola çıkılarak anketin üç alt faktörden oluştuğı görülmüştür. Anket soruları analiz edildiğinde birinci sıradaki soruların dijital yetersizlik, ikinci sıradaki soruların iş yükü / dijital tehdit ve üçüncü sıradaki soruların teknik aksaklık ile ilgili olduğu görülmüştür.

Tablo1’ de iş stresi ölçeğinin alt faktörleri olan dijital yetersizlik, iş yükü / dijital tehdit ve teknik aksaklık faktörlerinin analizi bulguları verilmiştir. KMO değeri 0,906 olarak bulunmuştur. Faktör yükleri 0,894-0,599 arasında değişkenlik göstermektedir. Testin anlamlılık düzeyi $p=0,00$ çıkmıştır. Bu değer ($p \leq 0,05$) olduğundan dolayı ölçek anlamlı olduğu kabul edilmektedir. İş stresi analiz sonuçlarının toplam açıklanan varyansı 63,488 olarak tespit edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde iş stresi ölçeği faktör analiz bulguları, ölçeğin faktör yapısını ve geçerliliğini desteklemektedir. Aşağıdaki analizler bu faktörler dikkate alınarak yapılmıştır.

4.4. GÜVENİRLİK ANALİZİ (CRONBACH ALPHA)

Kayışyapar’ın (2019, s.60) güvenilirliğe ilişkin değerlerin yorumları şu şekildedir;

Güvenilir olmayan aralıktaki değer; $0,00 < \alpha < 0,40$,

Düşük değer; $0,41 < \alpha < 0,60$,

Orta değer; $0,61 < \alpha < 0,80$,

Yüksek değer; $0,81 < \alpha < 1,00$ ’dır.

Yapılan analize göre Cronbach Alfa değeri 0,882 bulunmuş, bu değer $0,81 < \alpha < 1,00$ aralığında olduğundan güvenilirliğin yüksek değerde olduğu görülmüştür.

4.5. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Tablo2: Tanımlayıcı İstatistikler Tablosu

Alt Boyut	Ortalama (Mean)	Std. Sapma(Std. Deviation)
Dijital Yetersizlik	2,7141	0,87209
İş Yüğü / Dijital Tehdit	3,2031	0,76063
Teknik Aksaklık	3,3074	0,89423

Tablo2’deki tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde, muhasebe meslek eğitimcilerinin iş stresi algılarının en yüksek olduğu alt boyutun teknik aksaklık olduğu görülmektedir. Bunu dijital yetersizlik alt boyutu izlerken, iş yükü / dijital tehdit alt boyutunun orta düzeyde kaldığı tespit edilmiştir. Standart sapmaları incelendiğinde katılımcıların iş stresi alt boyutları olan dijital yetersizlik, iş yükü / dijital tehdit ve teknik aksaklık arasındaki benzerliğin orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

4.6. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Alan yazın taraması neticesinde edinilen bilgiler ışığında araştırma modeli ve hipotezleri oluşturulmuştur. Araştırmada iş stresinin 3 tip alt değişkeni olduğu görülmüştür. Bunlar:

1. Dijital Yetersizlik
2. İş Yüğü / Dijital Tehdit
3. Teknik Aksaklık'tır.

Oluşturulan hipotezler şunlardır;

H₁: Muhasebe eğitmenlerinin Dijital Yetersizlik düzeyi ile demografik özellikler arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H_{1.1}: Muhasebe eğitmenlerinin Dijital Yetersizlik düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{1.2}: Muhasebe eğitmenlerinin Dijital Yetersizlik düzeyleri ile medeni durumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{1.3}: Muhasebe eğitmenlerinin Dijital Yetersizlik düzeyleri ile yaş durumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{1.4}: Muhasebe eğitmenlerinin Dijital Yetersizlik düzeyleri ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{1.5}: Muhasebe eğitmenlerinin Dijital Yetersizlik düzeyleri ile çalışma süreleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₂: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yüğü / Dijital Tehdit düzeyleri ile demografik özellikler arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H_{2.1}: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yüğü / Dijital Tehdit düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{2.2}: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yüğü / Dijital Tehdit düzeyleri ile medeni durumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{2.3}: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yüğü / Dijital Tehdit düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{2.4}: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yüğü / Dijital Tehdit düzeyleri ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{2.5}: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yüğü / Dijital Tehdit düzeyleri ile çalışma süreleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₃: Muhasebe eğitmenlerinin İş Yükü / Dijital Tehdit düzeyleri ile demografik özellikler arasında anlamlı farklılıklar vardır.

H_{3.1}: Muhasebe eğitmenlerinin Teknik Aksaklık düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{3.2}: Muhasebe eğitmenlerinin Teknik Aksaklık düzeyleri ile medeni durumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{3.3}: Muhasebe eğitmenlerinin Teknik Aksaklık düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{3.4}: Muhasebe eğitmenlerinin Teknik Aksaklık düzeyleri ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık vardır.

H_{3.5}: Muhasebe eğitmenlerinin Teknik Aksaklık düzeyleri ile çalışma süreleri arasında anlamlı farklılık vardır.

H₄: Muhasebe eğitmenlerinin, iş stresi alt düzeyleri (Dijital Yetersizlik, İş Yükü / Dijital Tehdit ve Teknik Aksaklık) arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H_{4.1}: Muhasebe eğitmenlerinin, iş stresinin alt düzeyleri arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır.

4.7. İŞ STRESİ ALT KATEGORİLERİNİ GÖRE NORMALLİK TESTİ BULGULARI

Tablo3: Normallik Testi Tablosu

	Kolmogorov Smirnov Z	
	İstatistik	P Değeri
Dijital Yetersizlik	0,093	0,000
İş Yükü / Dijital Tehdit	0,082	0,000
Teknik Aksaklık	0,195	0,000

Her bir boyut için veri seti üzerinde yapılan normallik testlerinin Kolmogorov-Smirnov Z testi sonuçları $p < 0,05$ olarak elde edildiğinden, non-parametrik testler tercih edilmiştir. Bu bağlamda, iki grup arasındaki karşılaştırmalar için Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup arasındaki karşılaştırmalar için ise Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır.

4.8. DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE ANALİZLER VE SONUÇLARI

4.8.1. Dijital Yetersizlik Düzeyi İle Demografik Değişkenler Arasındaki İlişki

Tablo4: Değişkenlere Göre Dijital Yetersizlik Düzeyi Tablosu

Ölçek	Demografik Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	U Test İstatistiği	P<0,05
Dijital Yetersizlik	Cinsiyet	Erkek	133	140,23	9739,000	0,011
		Kadın	176	166,16		
	Medeni Durum	Evli	253	154,64	6993,500	0,881
		Bekar	56	156,62		
Ölçek	Demografik Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	H Test İstatistiği	P<0,05
Dijital Yetersizlik	Eğitim Durumu	Lisans	228	159,45	2,178	0,337
		Yüksek lisans	78	142,31		
		Doktora	3	146,50		
	Yaş	22-32	10	194,05	2,232	0,526
		33-43	158	153,19		
		44-54	106	156,36		
		55 ve Üzeri	35	147,90		
	Çalışma Süresi	1-10	41	143,72	1,778	0,620
		11-20	118	158,60		
		21-30	119	158,83		
		31 ve Üzeri	31	141,52		

Yukarıdaki tabloda muhasebe öğretmenlerinin iş stresinin alt boyutları olan dijital yetersizlik düzeyinin cinsiyet ve medeni duruma göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları ile çalışma süresi, yaş ve eğitim duruma göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Kruskal Wallis H testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo5: Dijital Yetersizlik Analiz Sonuçları Tablosu

Demografik Değişkenler	P<0,05	Hipotez Sonuçları	Yorum
Cinsiyet	p = 0,011 < 0,05	H1.1 Hipotezi kabul edilir.	Dijital yetersizlik düzeyi cinsiyet değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermektedir.
Medeni Durum	p = 0,881 > 0,05	H1.2 Hipotezi ret edilir.	Dijital yetersizlik düzeyi medeni durum değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Eğitim Durumu	p = 0,337 > 0,05	H1.3 Hipotezi ret edilir.	Dijital yetersizlik düzeyi eğitim durumu değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Yaş	p = 0,526 > 0,05	H1.4 Hipotezi ret edilir.	Dijital yetersizlik düzeyi yaş değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Çalışma Süresi	p = 0,620 > 0,05	H1.5 Hipotezi ret edilir.	Dijital yetersizlik düzeyi çalışma süresi değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.

4.8.2. Değişkenlere Göre İş Yüğü / Dijital Tehdit Düzeyi İle Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkisi

Tablo6: Değişkenlere Göre İş Yüğü / Dijital Tehdit Düzeyi Tablosu

Ölçek	Demografik Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	U Test İstatistiği	P<0,05
İş Yüğü / Dijital Tehdit	Cinsiyet	Erkek	133	142,27	10011,000	,029
		Kadın	176	164,62		
	Medeni Durum	Evli	253	153,31	6656,500	0,477
		Bekar	56	162,63		
Ölçek	Demografik Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	H Test İstatistiği	P<0,05
İş Yüğü / Dijital Tehdit	Eğitim Durumu	Lisans	228	153,27	1,122	0,571
		Yüksek lisans	78	161,58		
		Doktora	3	115,00		
	Yaş	22-32	10	150,80	8,494	0,037
		33-43	158	161,22		
		44-54	106	159,62		
		55 ve Üzeri	35	114,11		
	Çalışma Süresi	1-10	41	161,59	3,705	0,295
		11-20	118	162,68		
		21-30	119	151,58		
		31 ve Üzeri	31	130,16		

Yukarıdaki tabloda muhasebe eğitmenlerinin iş stresinin alt boyutları olan İş Yükü / Dijital Tehdit düzeyinin cinsiyet ve medeni duruma göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları ile çalışma süresi, yaş ve eğitim duruma göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Kruskal Wallis H testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo7: İş Yükü / Dijital Tehdit Analiz Sonuçları Tablosu

Demografik Değişkenler	P<0,05	Hipotez Sonuçları	Yorum
Cinsiyet	$p = 0,029 < 0,05$	H2.1 Hipotezi kabul edilir.	İş yükü / dijital tehdit düzeyi cinsiyet değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermektedir.
Medeni Durum	$p = 0,477 > 0,05$	H2.2 Hipotezi ret edilir.	İş yükü / dijital tehdit düzeyi medeni durum değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Eğitim Durumu	$p = 0,521 > 0,05$	H2.3 Hipotezi ret edilir.	İş yükü / dijital tehdit düzeyi eğitim durumu değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Yaş	$p = 0,037 < 0,05$	H2.4 Hipotezi kabul edilir.	İş yükü / dijital tehdit düzeyi yaş değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermektedir.
Çalışma Süresi	$p = 0,295 > 0,05$	H2.5 Hipotezi ret edilir.	İş yükü / dijital tehdit düzeyi çalışma süresi değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.

4.8.3. Değişkenlere Göre Teknik Aksaklık Düzeyi İle Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkisi

Tablo8: Değişkenlere Göre Teknik Aksaklık Düzeyi Tablosu

Ölçek	Demografik Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	U Test İstatistiği	P<0,05
Teknik Aksaklık	Cinsiyet	Erkek	133	147,85	10753,000	0,210
		Kadın	176	160,40		
	Medeni Durum	Evli	253	155,64	6921,500	0,783
		Bekar	56	152,10		
Ölçek	Demografik Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	H Test İstatistiği	P<0,05
Teknik Aksaklık	Eğitim Durumu	Lisans	228	154,63	1,438	0,487
		Yüksek Lisans	78	153,77		
		Doktora	3	215,00		
	Yaş	22-32	10	190,90	2,940	0,401
		33-43	158	158,41		
		44-54	106	146,50		
		55 ve Üzeri	35	155,10		
	Çalışma Süresi	1-10	41	171,80	2,509	0,474
		11-20	118	154,80		
		21-30	119	147,75		
		31 ve Üzeri	31	161,37		

Yukarıdaki tabloda muhasebe eğitimcilerinin iş stresinin alt boyutları olan teknik aksaklık düzeyinin cinsiyet ve medeni duruma göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları ile çalışma süresi, yaş ve eğitim duruma göre farklılaşma olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Kruskal Wallis H testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo9: Teknik Aksaklık Analiz Sonuçları Tablosu

Demografik Değişkenler	P<0,05	Hipotez Sonuçları	Yorum
Cinsiyet	$p = 0,210 > 0,05$	H3.1 Hipotezi ret edilir.	Teknik aksaklık düzeyi cinsiyet değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Medeni Durum	$p = 0,783 > 0,05$	H3.2 Hipotezi ret edilir.	Teknik aksaklık düzeyi medeni durum değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Eğitim Durumu	$p = 0,487 > 0,05$	H3.3 Hipotezi ret edilir.	Teknik aksaklık düzeyi eğitim durumu değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Yaş	$p = 0,401 > 0,05$	H3.4 Hipotezi ret edilir.	Teknik aksaklık düzeyi yaş değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.
Çalışma Süresi	$p = 0,474 > 0,05$	H3.5 Hipotezi ret edilir.	Teknik aksaklık düzeyi çalışma süresi değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermemektedir.

4.9. KORELASYON ANALİZİ

Korelasyon analizi, en az iki değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü belirlemek amacıyla kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Değişkenler arasındaki bu ilişki korelasyon katsayısı (r) ile gösterilir ve söz konusu katsayı -1 ile $+1$ arasında değer alır. (Barlas, 2023, s.57)

Korelasyon düzeylerinin yorumlanmasında kullanılan sınıflandırma şu şekildedir; (Acar, 2019, s.72)

- $\pm 0.20 - \pm 0.35$ Arası Çok düşük seviyede korelasyon,
- $\pm 0.35 - \pm 0.65$ Arası Orta seviyede korelasyon,
- $\pm 0.65 - \pm 0.85$ Arası yüksek seviyede korelasyon,
- ± 0.85 'in Üzerinde ise çok yüksek seviyede korelasyon.

İş stresinin alt boyutları olan dijital yetersizlik, iş yükü / dijital tehdit ve teknik aksaklık arasındaki korelasyon analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo10: Korelasyon Analiz Sonuçları Tablosu

		Dijital Yetersizlik	İş Yüğü / Dijital Tehdit	Teknik Aksaklık
Dijital Yetersizlik	Spearman's rho(koralasyon katsayısı2)	1,000	0,544	0,439
	p		0,000	0,000
	N	309	309	309
İş Yüğü / Dijital Tehdit	Spearman's rho(koralasyon katsayısı2)	0,544	1,000	0,404
	p	0,000		0,000
	N	309	309	309
Teknik Aksaklık	Spearman's rho(koralasyon katsayısı2)	0,439	0,404	1,000
	p	0,000	0,000	
	N	309	309	309

Tablo 10'da yer alan korelasyon değerleri incelendiğinde iş stresinin alt boyutları olan dijital yetersizlik, iş yüğü / dijital tehdit ve teknik aksaklık arasında pozitif ilişki olduğu anlaşılmaktadır.

Dijital yetersizlik ile iş yüğü / dijital tehdit arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında (%95 güven seviyesinde) pozitif yönlü orta seviyede anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. ($r=0,544$; $p=0,000$) Bu durum çalışanların dijital yetersizlikten kaynaklı stresi düzeyleri arttıkça iş yüğü / dijital tehditten kaynaklı stresinin artacağı şeklinde yorumlanabilir.

İş yüğü / dijital tehdit ile teknik aksaklık arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında (%95 güven seviyesinde) pozitif yönlü orta seviyede anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. ($r=0,404$; $p=0,000$) Bu durum çalışanların iş yüğü / dijital tehdit kaynaklı stresi düzeyleri arttıkça teknik aksaklıktan kaynaklı stresinin artacağı şeklinde yorumlanabilir.

Teknik aksaklık ile dijital yetersizlik arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında (%95 güven seviyesinde) pozitif yönlü orta seviyede anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. ($r=0,439$; $p=0,000$) Bu durum çalışanların teknik aksaklık kaynaklı stresi düzeyleri arttıkça dijital yetersizlikten kaynaklı stresinin artacağı şeklinde yorumlanabilir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yapılan analizler sonucunda, muhasebe öğretmenlerinin iş stresi algılarının en yüksek olduğu alt boyutun teknik aksaklık, ardından iş yükü/dijital tehdit ve dijital yetersizlik olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılan dijital altyapı ve sistemlerde yaşanan sorunların öğretmenler üzerinde önemli bir stres kaynağı oluşturduğunu göstermektedir. Özellikle çevrim içi derslerde yaşanabilecek teknik problemlere yönelik endişelerin, öğretmenlerin iş stresini artırdığı söylenebilir.

Demografik değişkenler açısından elde edilen bulgular incelendiğinde, cinsiyet değişkeninin dijital yetersizlik ile iş yükü/dijital tehdit alt boyutlarında anlamlı farklılıklar yarattığı, buna karşın medeni durum, eğitim durumu ve çalışma süresinin çoğu alt boyut açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Ayrıca yaş değişkeninin iş yükü/dijital tehdit alt boyutu üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, dijitalleşme sürecine ilişkin stres algısının bazı bireysel özelliklere göre farklılaşabildiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın korelasyon analizi bulguları, iş stresinin alt boyutları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Dijital yetersizlik ile iş yükü/dijital tehdit, iş yükü/dijital tehdit ile teknik aksaklık ve teknik aksaklık ile dijital yetersizlik arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu durum, dijitalleşmeye bağlı olarak ortaya çıkan stres faktörlerinin birbirini besleyen ve birlikte artma eğiliminde olan bir yapı sergilediğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, yeni nesil eğitim yönetimi anlayışının yalnızca teknolojik araçların eğitim ortamlarına uyumlaştırılması ile sınırlı kalmaması gerektiğini ortaya koymaktadır. Dijital dönüşüm sürecinin başarılı bir şekilde yönetilebilmesi için öğretmenlerin dijital yeteneklerinin geliştirilmesi, okullarda teknik altyapının güçlendirilmesi ve artan iş yükünün dengelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda dijitalleşmenin olumsuz etkilerini azaltmak için, Milli Eğitim Bakanlığı ve okul yöneticilerinin; öğretmenlere yönelik uygulamalı hizmet içi eğitimleri yaygınlaştırmaları, teknik destek mekanizmalarını güçlendirmeleri ve dijitalleşmenin öğretmenler üzerindeki psikososyal etkilerini dikkate alan yönetim politikaları geliştirmeleri önerilmektedir.

Son olarak, bu çalışmanın muhasebe öğretmenleri özelinde elde ettiği bulguların, dijital çağda eğitim yönetimi politikalarının şekillendirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Gelecek araştırmalarda farklı branşlardaki öğretmenlerin dijitalleşme kaynaklı iş stresi, yeterlilik algıları ve dönüşüm süreçlerinin karşılaştırmalı olarak ele alınması, konunun daha kapsamlı bir biçimde değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır.

Kaynakça

- Acar, M.(2019). Okul Yöneticilerinin İş Tatmini Duygusal Emek Ve İş Stresi Arasındaki İlişki: Konya İli Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim Ve Organizasyon Bilim Dalı, Konya
- Barlas, E. (2023) Muhasebe Meslek Mensupları Ve Çalışanlarının İş Stresi, İş Tatmini Ve İş Performansı Arasındaki İlişki Üzerine Erzincan İlinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan
- Conceição A. ve Palma-Moreira A.(2025). The Relationship Between Occupational Stress, Burnout, and Perceived Performance: The Moderating Role of Work Regime Adm. Sci. **2025**, 15, 377 <https://doi.org/10.3390/admsci15100377>
- Dinter, R.V., Reneman, M.F, ve Post, M,W.M.(2025). Relation between work hours, work control, work stress, and quality of life in persons with spinal cord injury, Disability and Health Journal 18 (2025) 101682
- Eyel, C.Ş. ve Sağlam, H.(2023) Dijital Dönüşüm Ve Girişimcilikteki Değişim: Dijital Girişimcilik, Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi Issn 2602 – 4128, Yıl: 5(2021) Sayı: 6
- Griffith, J., Steptoe, A., ve Cropley, M.(1999). An investigation of coping strategies associated with job stress in teachers, British Journal of Educational Psychology (1999), 69, 517–531 Printed in Great Britain © 1999 The British Psychological Society
- Kayışyapar, İ. (2019). Davranışsal Muhasebe Çerçevesinde Muhasebe Meslek Mensuplarında İş Stresi (Erzurum İlinde Bir Araştırma), Yüksek Lisans Tezi, Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan
- Mondal, J., Shrestha, S., ve Bhaila, A.(2011). School Teachers: Job Stress and Job Satisfaction, Kaski, Nepal.. International Journal of Occupational Safety and Health, Vol 1 (2011)
- Şahin, İ.(2025). Muhasebe Öğretiminde Dijitalleşme Ve Yapay Zeka Kullanımı: Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Algı Ve Deneyimleri, Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yozgat
- Şen, H.(2023). Bankacılık Sektöründe Örgüt Kültürü İle Örgütsel Çeviklik Arasındaki İlişkide Dijitalleşmenin Aracılık Rolü, Doktora Tezi, Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul
- Taner, A.(2025). İşletme Yönetiminde Dijitalleşme, Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi (Tezli) Yüksek Lisans Programı, İstanbul
- Yuliana I, L., Azmy, A., Nurwardana3, J.R., Perkasa, D.K., Alfian, R., Aisah, N., Risyawal Putra, M. F.(2025). The Impact of Work Stress and Job Burnout on Turnover Intention among Indonesia-China Integrated Industrial Employees, JABA | Vol 9, No 1, 2025 Journal of Applied Business Administration, <https://jurnal.polibatam.ac.id/index.php>